

עבודת

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו"ה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון קיי"ג - פרשת בא - שנת תשפ"ג

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

עקב ענוה יראת ה':

גאנץ עבודת

המדות צילט

צו 'ביטול'

נישט צו 'שות'

עמוד ה'

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא - פרק ל"ז
שיעור ע"א - א' (פרשת אמור תש"ס)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

ותלמוד תורה כנגד כולם:

ביאור
במעלת
תלמוד תורה
יותר
מקיום
המצוות

- א. **ואלמדה מצותיך: מעלת תלמוד תורה לשלימות קיום המצוות**
ביאור בענין מעלת תלמוד תורה יותר מכל המצוות | לימוד התורה נעשית ע"י כוחות הדיבור והמחשבה שבאדם שהם פועלים יותר בעצם מהות האדם | ע"י לימוד התורה מזדכך ומתקדש עצם האדם, ובכך מתעלות גם המצוות למדרגה נעלית ומרוממת | פירוש דברי הגמ' 'תלמוד גדול - שמביא לידי מעשה'
- ב. **מגיד מראשית אחרית: תכלית של קיום המצוות היא ראשית סיבת הבריאה**
יעקב ועשו חלקו בנחלת שני העולמות - יעקב לומד תורה, ועשו מקיים מצוות | הסיבה של כל מעשה ופועלה - מכה ראיית 'סוף המעשה' ב'ראשית המחשבה' | תכלית הבריאה - ש'מלא כבוד ה' את כל הארץ', והוא 'סוף המעשה' שעלה ב'ראשית המחשבה' | כל משך ימי קיום העולם עדיין לא מובן התכלית היוצאת מעסק הבריאה | בגמר התיקון יבינו כולם התכלית השלימות של הבריאה | עשו נולד קודם ליעקב - כי עבודתו היה בעצם לגלות אלוקות בעולם התחתון שהיא ה'ראשית' המתגלה בסוף
- ג. **דרך מצותיך: דרגת המצוות צריך להיות בטל למדרגת התורה**
במשך כל הדורות היו המנהיגים של כלל ישראל אלו שהיו דוקא גדולי תורה | תיקון ועליית עשו - קיום המצוות - ע"י התבטלותו אל יעקב אחיו, בחינת 'גדול בתורה' | עשו ביזה את עבודת הבכורה, ובכך זכה יעקב אבינו גם בדרגת עשיית המצוות | יעקב אמר 'אנכי עשו בכורך' על חלק הטוב - קיום המצוות - שהיה גנוז בעשו וזכה בו יעקב

א.

ואלמדה מצותיך: מעלת תלמוד תורה לשלימות קיום המצוות

לעומת כח המעשה שבו - הם בשני דברים: א, שיש בהם יותר חיות, כיון שהם לבושים הקרובים לנפש החיים שבאדם. ב, שהדברים הנפעלים בכוחות אלו יש להם השפעה יתירה על הנפש.

ע"י ההשתמשות בכוחות הללו נפשו מזדככת ומקדשת את עצם האדם

ובזה יובן מעלת מצות תלמוד תורה - הנעשית בכח הדיבור והמחשבה - לעומת שאר מצוות מעשיות. כי מאחר שהלימוד והעמל בתורה נעשים ע"י הכוחות הפנימיים שבאדם, בפועל הדיבור, ובכח המחשבה וההתבוננות בהגיון ובשכל, שכאמור הם הלבושים הקרובים והגועים יותר לעצמות הנפש, ממילא נמצא שעצמות האדם וחיותו נכללים באור א"ס ב"ה המלושב בשכל התורה, וזוהו הוא ממשך גילוי אלוקות והשראת השכינה וקדושה עליונה על עצמות נפשו. כי כאשר האדם מדבר דברי תורה, ומתעמק במחשבתו בעיון חכמת התורה, הרי כוחות אלו הקרובים לעצם מציאותו נכללים ומלווים באור אלוקות שיש בתורה, וממילא הוא פועל בזה זיכוך וטהרה לנפשו, וכל חיותו וישותו נכללת בקדושה, ושורה עליו פנימיות רצונו יתברך המתלבשת בתורה.

והוה פירוש מאמר חז"ל הנזכר 'תלמוד תורה כנגד כולם', היינו שלימוד התורה פועל זיכוך וקדושה בעצם נפש האדם, יותר מכל המצוות שאין עשייתן גורמת זיכוך כזה בעצמות האדם כאמור.

כוחות הדיבור והמחשבה קרובים ופועלים יותר בעצם הנפש ומהות האדם

כי הנה הפעולות המעשיות אף אם אדם עוסק בהם בכל כוחותיו, אמנם אינם קרובים לעצמותו, ואין מתגלה בהם עצם נפשו, כיון שרק הכוחות החיצוניים שבו - חלק המעשה - עסוקים בפעולות הללו, ואילו עצמות האדם אינו דבוק ומקושר בהם. אמנם כאשר האדם משתמש בכוחות פנימיים יותר שבנפשו, כמו כח הדיבור שהוא לבוש פנימי יותר, וכל שכן כח המחשבה, שבכוחות אלו מתגלים עצם נפש וחיות האדם, הרי בהכרח שהדבר קרוב יותר לעצמותו ממש, וממילא הוא פועל יותר על מהות הנפש, כיון שעצמות הנפש מלווה במחשבה או בדיבור זה.

(וכמו כן הם מגלים יותר את דרגת האדם, והיינו שאפשר להבין ולעמוד על תוכנו ופנימיותו של האדם בהתבוננות על דיבוריו ומחשבותיו יותר ממה שניתן להבין את פנימיותו ע"י פעולותיו ומעשיו, כי כיון שהדיבור והמחשבה הינם לבושים הקרובים ביותר לעצמות הנפש, ממילא מתבטאת בהם יותר מהות ואיכות הנפש, משא"כ בחלק העשיה שעצם הנפש אינו מתלבש בו כ"כ, אין היא מגלה גם את עצם מדרגת האדם).

ונמצא שמעלת ועדיפות כוחות הדיבור והמחשבה שבאדם

יש מעלה בתלמוד תורה לעומת כל המצוות

אחר שביאר התניא את גודל מעלת המצוות המעשיות, שמתלבש בהן כח העשייה שבידיים ובכל רמ"ח האברים, ועל ידי זה מתעלים הגוף והנפש החיונית אל הקדושה, ונכללים גם המה באור אין סוף. הנה עתה בא לפרש מה שמצינו שהפליגו חז"ל מאוד במצות תלמוד תורה על פני המצוות המעשיות, באמרם ז"ל שהיא שקולה כנגד כל המצוות, והרי שהיא עולה על כולנה ועומדת במדרגה יתירה מן שאר כל המצוות. ומבאר התניא במילות מועטות וזלה"ק: היינו מפני שתלמוד תורה היא דיבור ומחשבה שהם לבושים הפנימיים של נפש החיונית, וגם מהותן ועצמותן של בחי' חב"ד מקליפת נוגה שבנפש החיונית נכללות בקדושה ממש כשעוסק בתורה בעיון ושכל, עכ"ל. ונבוא להרחיב את הדברים בס"ד.

מעלת לימוד התורה היא בכך שנפעלת ע"י כוחות פנימיים ונעלים שבאדם

הנה כוונת התניא לפרש, שמעלת תלמוד תורה לעומת מצוות מעשיות היא, כיוון שהכלים בהם לומדים תורה, דהיינו כלי השכל והדיבור, הם הכוחות הנעלים והפנימיים יותר שבנפש האדם, כי כח הדיבור והמחשבה משתמשים בהם בעת הלימוד הם לבושים הקרובים יותר לעצמות הנפש, וכיון שמתגלה בהם דרגה יתירה מעצם האדם - יש בהם יותר חיות. ואילו דרגת החיות המלוכשת בכח העשיה, אינה קרובה כל כך לעצם הנפש, וממילא אין בה כוח חיות כמו שיש בדיבור ובמחשבה.

פטרון הגליון - שבט

הרב החסיד המופלג והמפואר
מוה"ר יוסף יהודה ניסענפעלד הי"ו
זכות הפצת התורה יעמוד לו ולכל משפחתו

כי הנה הפעולות המעשיות אף אם אדם עוסק בהם בכל כוחותיו, אמנם אינם קרובים לעצמותו, ואין מתגלה בהם עצם נפשו, כיון שרק הכוחות החיצוניים שבו – חלק המעשה – עסוקים בפעולות הללו. אמנם כאשר האדם משתמש בכוחות פנימיים יותר שבנפשו, כמו כח הדיבור שהוא לבוש פנימי יותר, וכל שכן כח המחשבה, שבכוחות אלו מתגלים עצם נפש וחיות האדם

הגם שבודאי עצמותו של עשו היא רע גמור, והוא משתייך אל הסט"א, מ"מ היה נכלל בו גם חלק הטוב וניצוץ קדוש שהחיה אותו, ולא היה זה מעצם נפשו. וחלק הטוב הזה שהיה בו, הוא ענין קיום מצוות מעשיות, שהוא העלאת קליפת נוגה שבעוה"ז, לעשות לו יתברך הגשמי. ונרמז זה בשמו 'עשו' – מלשון עשיה

בכח לימוד התורה מתעלות גם המצוות למדרגה נעלית ומרוממת

ולא זו בלבד אלא שלפי גודל העסק בלימוד התורה, כך גם קונה שלימות ע"י המצוות המעשיות, שהן התכלית הנרצית לעשות לו יתברך דירה בתחתונים כמו שהאריך כאן התניא. כי אחר שמזכך האדם את עצמו ע"י לימוד התורה, הרי בזה מתעלות גם כל המצוות שלו, ומעתה הן מתקיימות במדרגה חשובה ובאופן מרומם יותר, כי כיון שהעושה אותם הינו איש נעלה ומזוכך, ממילא כל עשיותיו ופעולותיו יש להם משמעות נעלית.

כי הנה דרגת המצוה, באיזו בחינה היא נעשית, תלויה במדרגת האדם העושה אותה, כי כל אחד מקיים את המצוות לפי גודל דרגתו והשגתו בעבודת השי"ת, ומובן ממילא שאינו דומה פעולת המצוה הנעשית ע"י איש פשוט שאינו בעל השגה - למדרגתה כאשר היא נעשית ע"י צדיק ובעל השגה, שבוודאי יש משמעות אחרת לגמרי לדרגת קיום המצוה של אדם קדוש ומזוכך, שאצלו היא מתקיימת באופן עמוק ומרומם יותר, ופעולת יותר את תכליתה הרצויה. ושלימות זו קונים ע"י העסק בלימוד התורה, שהיא מזככת את האדם ומרוממת אותו עד שהוא נעשה לאיש נעלה ורוחני, וכאשר אדם כזה עוסק בקיום המצוות, אזי הם נעשים בדרגת השלימות כפי שראוי להם.

תכלית הכוונה העליונה – גילוי אלוקות למטה הנעשית ע"י פעולות המצוות, בכח עסק התורה

ונמצא שבאמת תכלית ירידת הגשמה לעולם הזה

פרק ל"ז

ומה שאמרנו רז"ל שתלמוד תורה בנגד כלם, הינו מפני שתלמוד התורה היא בפרור ומחשבה, שהם לבושים הפנימיים של נפש החיונית... אין ערוך ודמיון כלל בין החיות שפרמ"ח אכריו לגבי החיות שבמוחיו, שהוא השכל המתחלק לשלש בחינות, חכמה בינה ודעת. בכה ממש דרך משל, לתהדיל ברבבות הבדלות לאין קץ, פהארת אור אין סוף פרוך הוא המתחלפות במצוות מעשיות, לגבי הארת אור אין סוף שבבחינת חכמה בינה ודעת שבבחינת התורה, איש איש כפי שכלו והשגתו

התורה שהוא מזכך ומרומם את נפש האדם, וכך יתקיימו מצוותיו במדרגה הנכונה שיוכלו לברר ולתקן את העולם הגשמי. [וכל זה הוא מלבד הדבר הפשוט והמובן, שצורך עסק ולימוד התורה הוא הכרחי לידיעת הלכות ודיני המצוות על בוריים ואמיתתם, לדעת את המעשה אשר יעשו, ורק על ידי זה יכולים לקיים את המצוות באופן הראוי כרצונו יתברך].

פירוש מסקנת הגמ' 'תלמוד גדול - שמביא לידי מעשה'

ובזה יובן השקלא וטריא בגמ' (קידושין מ:), שדנו התנאים אם תלמוד גדול או מעשה גדול, ולבסוף 'נענו כולם ואמרו תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה'. וכבר נתקשו בזה ראשונים והאחרונים שהדברים סותרים מינה וביה, כי אם כל מעלת התלמוד היא בכך שהוא 'מביא לידי מעשה' ומשמש כהכנה אל המעשה, הרי מובן שהמעשה הוא העיקר והחשוב, ואיך אמרו שתלמוד גדול.

אך להאמור יובן היטב, כי אכן העיקר הוא חלק ה'מעשה', שהוא תכלית כל בריאת העולמות וירידת הנשמות לעולם הזה, בכדי להפוך את העולם הגשמי ולכללו באור א"ס ב"ה. אמנם בכל זאת תכלית זו אינה נשלמת אלא ע"י 'תלמוד', כי רק ע"י התמדה בלימוד מזככת נפש האדם בשלימות עד שביכולתו לקיים את המצוות באופן הראוי שבו יושלם רצונו העליון ב"ה בהמשכת גילוי אלוקות למטה ע"י כח פעולות המצוות. ונמצא שעיקר עסק האדם צריך להיות בעמל עסק התורה שהיא 'מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים', ואחריו תתקיים גם המעלה שבקיום המצוות.

הוא, כדי לזכך ולקדש את הגוף והנפש הבהמית ואת כל העניינים החומריים של העולם הגשמי שחיותם נמשכת מקליפת נוגה, שיהיו כולם נכללים בקדושת אור א"ס ב"ה ובפנימיות רצונו יתברך המלוכש בתורה ובמצוות, ודבר זה נעשה בעיקר ע"י קיום מצוות מעשיות דייקא.

ומטעם זה צריכה להיות כל כוונת האדם בלימודו 'ללמוד וללמד לשמור ולעשות', וכדרך שאמרנו חז"ל (ירושלמי שבת פ"א ה"ב) שהלומד שלא על מנת לעשות נוח לו שלא נברא ולא יצא לעולם. כי זו אכן כל תכלית הכוונה העליונה, להיות לו יתברך דירה בתחתונים ע"י קיום המצוות, ושהחלקים היחידים והנמוכים שבבריאה יתכללו כולם באור האלוקות. ומהאי טעמא נמי אמרינן בגמ' (מ"ק ט:): שמצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים מבטלים תלמוד תורה עליה (וכמו שהביא כאן התניא בהמשך דבריו), כי זהו שלימות התורה - כאשר נמשכת הקדושה העליונה עד למטה בכח העשייה.

אך מאידך גיסא מעלת תלמוד תורה הוא, כי כדי שהמצוות המעשיות יפעלו את פעולתן כנכון - אל התכלית שלשמה ניתנו, נצרך להקדים לכך את עסק

מגיד מראשית אחרית: תכלית של קיום המצוות היא ראשית סיבת הבריאה

סיבת כל פעולה - מכח ראיית 'סוף המעשה' ב'ראשית המחשבה'

דוגמא לדבר, כגון אדם העוסק בבניית בית גדול לצורך עצמו, הנה התכלית הנרצה מכל מלאכת הבנין היא שרצה שיהא לו מקום גדול ורחב עבור כל הצטרכויותיו ועסקיו ולצורך מנוחת נפשו וכדומה. ותחילת כל המלאכה היא ממה שצריך בדעתו ציור של דירה נאה, בנוי ומשוכלל ביופי גדול - כולו נאה כולו יאה, והוא מדמה בנפשו איך שהוא יושב שם במנוחת הנפש ועוסק שם בענייניו ובצרכיו, ומכח ציור זה הוא עושה את כל הפעולות הנצרכות כדי לבנות את הבית המפואר הזה, ונמצא שציור 'סוף המעשה' של בית גמור ומשוכלל, הוא 'ראשית' המלאכה.

וכן בכל דבר, 'ראשית המחשבה' היא הדבר שיצא לפועל רק ב'סוף המעשה', כי מכח מה שרואים ומדמים בעת ההתחלה את התכלית שתצא מכל העסק והמלאכה, עושים את כל הפעולות עד שאכן ייגמר הדבר בכי טוב.

החכם מבין את 'סוף המעשה' גם קודם היותו

ואע"פ שזמן מרובה יש בין תחילת המחשבה עד גמר המעשה, וביתניים אין נראה כלל איזו תכלית תצא מכל העסק הלזה. אולם כל בר דעת מבין שאין זה אלא לשעה, וכמעט שרואה בעיניו את תכלית סיבת וסוף המלאכה. ורק מי שאין לו לב ושכל להבין, הוא מקשה למה חופרים ובונים ושוב חופרים, וחושב בדעתו שכל זה אינו אלא קלקול גדול. אבל סוף כל סוף כאשר יעמוד הבית בנוי על מנונו, ובעל הבית ייכנס לדור בו בהרחבת הדעת ושלמות הנפש, ובה

זו שהיא קיום המצוות ותיקון עולם הזה. כי עבודתו אינה להיות יושב אוהלים, אלא לצאת לחוץ ולעסוק בדברים גשמיים וענייני עוה"ז לשם שמים, ולברר מהם ניצוצות הק' בייחודים ודבקות, שזו אכן תכלית הכוונה העליונה בכל הבריאה, להיות לו דירה בתחתונים.

אהבת יצחק אבינו לעשו - מצד הניצוץ הטוב שבו

ומטעם זה נאמר (שם) 'ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו', ודרשו בו חז"ל (רש"י שם, ראה בר"ר פס"ג, י) - שהיה צד אותו ומרמהו בפיו, ושואלו, אבא, היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצוות, ע"כ. ועומק פירושו הוא, שאהבה זו שאהבו אביו היתה אל חלק הטוב שבו - דרגת קיום המצוות, כי יצחק אבינו ידע שעשו שייך אל דרגת תיקון העשייה, והיה חושש שמטעם זה הוא מחמיר גדול ומדקדק הרבה במצוות, כי היא חלקו ונחלתו המיוחדת לו, ולכן אהב אותו מאד, וכיון בזה לקרבו אל הקדושה, ולתת לו כח שאכן יפעול פעולתו ותכליתו בעבודה זו, כיון שהיא אכן התכלית הנרצית בבריאת כל העולמות.

עשו נולד קודם - כי הוא שייך אל ה'ראשית' והתכלית המתגלה לבסוף

ובענין הזה יבואר ג"כ למה היה עשו הבכור, שנוגד הראשון קודם יעקב, אשר זה מורה שדרגתו היא בחי' ראשית, שהוא ענין 'בכורה'. כי הנה ביאור ענין ה'ראשית' בכל מקום הוא - תכלית הכוונה והסיבה האמיתית שיש לכל דבר הנפעל בעולם, ותכלית זו אינו מתגלה אלא לבסוף כאשר נגמר הדבר, וע"ז נאמר 'סוף מעשה במחשבה תחילה'.

יעקב ועשו חלקו בנחלת שני העולמות

ונבוא להרחיב הדברים יותר כי הנה נודע מה שאמרו חז"ל (תנב"א זוטא פ"ט) שיעקב ועשו חלקו בנחלת שני העולמות, יעקב נטל לחלקו העולם הבא, ועשו נטל את העולם הזה לנחלתו. וביאור הדבר בפנימיות הוא, שיעקב אבינו לקח לחלקו בעבודת השי"ת את מצות תלמוד תורה - שהיא נקראת עסק 'עולם הבא' (וכמו שנתבאר במקום אחר באריכות), כי הוא היה הצדיק העוסק בתורה כמ"ש (בראשית כה, כז) 'ועקב איש תם וישב אוהלים', ואין לו שייכות עם החוץ' - תתקן וביורר ענייני העוה"ז, שהם גורלו ועבודתו של עשו שהוא 'איש שדה' (שם).

יעקב אבינו שייך ללימוד התורה, ועשו לקיום המצוות

ופירוש הענין הוא, כי הגם שבודאי עצמותו של עשו היא רע גמור, והוא משתייך אל הסט"א והקליפות, מ"מ היה נכלל בו גם חלק הטוב וניצוץ קדוש שהחיה אותו, ולא היה זה מעצם נפשו, אלא שמצד תערובת הטוב ורע שבעולם נתערבו גם בו חלקים טובים, בכדי שיהא לו חיות וקיום. וחלק הטוב הזה שהיה בו, הוא ענין קיום מצוות מעשיות, שהוא העלאת קליפת נוגה שבעוה"ז, לעשות לו יתברך דירה כאן בעולם הגשמי. ונרמז זה בשמו 'עשו' - מלשון עשיה, כי חלקו היה שייך לחלק העשייה שבבריאה, לדרגת עשיית המצוות בפועל ממש.

ונמצא שהיה לו לעשו בחירה בזה, שאילו היה רוצה להתכלל בחלק הקדושה ולעשות נחת רוח להקב"ה, היה ביכולתו לזכך ולקדש עצמו ולזכות לדרגה נעלה

תקיים ראשית מחשבתו, אזי יבינו כולם את התכלית הטובה שיצאה מכל המלאכה ועבודות הבנייה.

התכלית האמיתית בבריאת כל העולמות - ש'מלא כבוד ה' את כל הארץ'

וכמו כן נמי הוא בעניינינו לגבי התכלית הנשגבה והנוראה של הכוונה העליונה בבריאת כל העולמות. [הגם שבדודאי עומק תכלית זה הוא נעלם וסתום מאד מכל היצור, ואין לשום נברא שבעולם היכולת להבין ולהשיג אפילו אפס קצהו של רצון העליון יתברך בטעם הבריאה. אלא שאנו נדבר כאן הוא על 'מציאות' הדבר, ובלא הבנת את עצם 'מהות' התכלית הלזה. וזה כדרך שאפשר לדבר עם סומא אודות מציאות ענין ה'ארץ' - שעל ידו יכולים לראות ולפעול דברים וכדומה, אע"פ שאין יכולים להסביר לטומא את עצם מהות הארץ.]

כי הנה סיבת כל הבריאה היא כאמור - מפני שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים (תנחומא נשא טז), והוא דרגה נעלה מאד של גילוי אלוקות שאי אפשר שתתגלה אלא במצב של חושך והסתר של העולם הגשמי. ותכלית הבריאה היא כאשר מתגלה גגם המקומות השפלים האלו הם מלאים באלוקות - כאותה דרגה ממש שהיא נמצאת ומתגלה למעלה במקום המאיר ביותר, ולא עוד אלא שאדברה עיקר שכינה בתחתונים (בר"פ פ"ט, ז), כלומר שעיקר התגלות אלוקות הוא באופן שהיא מתגלה כאן למטה בעולם הגשמי. ומפני שבראשית היצירה עלתה ברצונו יתברך תכלית נשגבה זו שתתגלה לבסוף בעת גמר התיקון, שאז ימלא כבוד ה' את כל הארץ, לכן ברא יצר ועשה הקב"ה את כל העולמות.

כל ימות עולם עדיין אפן התכלית היוצאת מעסק הבריאה מובנת כלל

והנה מפני עומק התכלית הלזו, ומצד שגב מעלה זו של גילוי אלוקות בעולם, אכן נמשך הדבר בריבוי

זמן ועדיין לא בא העולם לשלימות תיקונו, וביתיים אין נראה כלל מהי התכלית מכל העסק הלזו של בריאת כל העולמות. וכל החוקרים על דבר זה נבוכים ומבולבלים מאד, כי כבר עברו על העולם הרבה מצבים שונים, הן זמני העליה והן זמני ירידה, וקשה להבין כיצד כל זה הוא חלק מהתכלית הנרצית. וביותר סתום הוא כל הנעשה עם נשמות ישראל - שעוברים עליהם מצבים וקשיים של גיהנום ועונשים חמורים, וכמה מהם נידחים בקצוי הארץ במקומות הסט"א והקליפות. ולפעמים מתמיה האדם למה צריכים כל כך הרבה מעברים וזיכוכים, הלא כוונת הבריאה היתה להטיב, ומהי התכלית בכל הנעשה תחת השמש.

בגמר התיקון יאמרו כולם שהכל היה כדאי כדי להגיע לתכלית השלימות

אך הכלל בזה הוא - כמו פתגם העולם 'פאר א נָרָר ווייזט מען נישט קיין האלבע ארבעט' (לפתי - אין מראים כלום כשעדיין עומדים באמצע העבודה...), והיינו שעדיין אנתנו עומדים באמצע העבודה, כי הבריאה לא באה עדיין אל שלימות תיקונה, ולגבי התכלית הנשגבה שרצה הקב"ה ביצירת כל העולמות - כלונו נחשבים כפגמים, ולכן אין אנו מבינים כלל את עומק הדבר הנפעל ע"י הבריאה.

אמנם לעתיד לבוא כאשר תתגלה התכלית הנרצה, ויבוא העולם אל גמר תיקונו - שהוא דרגה הנפלאה של גילוי אלוקות כאמור, וכמו כן יתקונו אז הנשמות הנידחות והניצוצות הק', אזי ישכילו וישיגו הכל שאכן כדאי היו כל המעברים והקשיים שעברו על הבריאה מימות עולם, בעבור שנגיע לבסוף אל השלימות הזו שאליה היתה הכוונה בראשית היצירה, והכל היה כדאי בכדי לזכות לבוא לדרגת השגה נעלה זו של גילוי אלוקות שתתגלה בעת קץ - שזהו תכלית השכר הטוב שעתידי הקב"ה להנחיל לצדיקים.

ג.

דרך מצותיך: דרגת המצוות צריך להיות בטל למדרגת התורה

אע"פ שעיקר כוונת הבריאה הוא קיום המצוות בפועל - בכל זאת צריך לכת את מעלת ה'תלמוד' דוקא

אולם כפי שביארנו לעיל, הנה הגם שאכן עיקר כוונת הבריאה ותכלית יידידת הנשמה לעולם הזה היא לצורך העלאת העולם הגשמי וכל הנמצא בו, שיתכללו בקדושת אור א"ס ב"ה ובפנימיות רצונו יתברך המלושב בתורה ובמצוות, ודבר זה נעשה בעיקר ע"י קיום מצוות מעשיות, בכל זאת אי אפשר להגיע אל דרגת השלימות בעבודה זו כי אם ע"י תלמוד תורה המדריכה את האדם איך לקיים המצוות כהלכתם על אמיתתם. וביותר, שע"פ עסק עמל התורה מודרכת נפש האדם, ועתה היא יכולה לקיים המצוות בדרגה נעלה ומרוממת יותר. ונתבאר שזוהו מה שאמרו חז"ל 'גדול תלמוד שהתלמוד מביא לידי מעשה', כלומר שרק מכת התלמוד תורה יכולים לקיים חלק המעשה כראוי, ושע"י תבוא התכלית הנשגבה של הזדככות עולם העשיה 'להיות לו יתברך דירה בתחתונים'.

בכל משך הדורות היו ראשי העדה דוקא אלו הגדולים בתורה

ואכן מטעם זה ראינו בכל משך הדורות, שכל גדולי ישראל ומנהיגי העדה הם דוקא אלו הגדולים בתורה, ולא מארי מצוות מעשים טובים לחוד. והטעם בזה הוא כאמור, כי רק ע"י גדלות והבנה עמוקה בתורה, יכולים לדעת איך להשלים את רצון העליון ב"ה בהמשכת אלוקות בעולם הזה ע"י קיום המצוות, וכמו כן גם שלימות עבודה זו של העלאת העולם הגשמי נעשית דוקא ע"י אנשים כאלו שזדככו ונתקדשו ע"י העמל

וביותר יבינו, שלא רק שכדאי היה כל זה בעבור קיבול השכר והתענוג, אלא ירגישו שעצם הזכות לשמח את המקום ולעשות נחת רוח ליצרנו יתברך ע"י שנתגלה כבוד ה' בכל העולם, שזה נפעל בכח עבודתנו במשך השנים - זו הזכות הכי גדולה שאפשר לזכות בה, וששכיל זה לבד כדאי היה לסבול את כל הקשיים והצרות.

מצב העולם בתיקון השלם הוא 'סוף המעשה' שעלה ב'ראשית המחשבה'

והנה שלימות תכלית זו עלתה ברצונו יתברך בעת תחילת הבריאה, וזהו 'סוף המעשה' שראה הקב"ה ב'ראשית המחשבה', ומטעם זה ברא את כל העולמות. ונתבאר לעיל בתנאי שתכלית גילוי זו שלעתיד לבוא נפעלת ע"י עשיית המצוות בזמן הזה, כי ע"י פעולת המצוות ברמ"ח האברים החיצוניים ובכח נפש החיונית, וכן במה שחפצי המצוות נעשים מדברים הגשמיים וחומריים המקבלים חיותם מקליפת נוגה, ע"י הם מתעלים ונכללים באור א"ס ב"ה המלושב בתורה ובמצוות, ומתהפך כל העולם הגשמי להיות מרכבה להש"ת, ובהמשכת קדושה זו תלויה כל שלימות הגילוי של ימות המשיח.

עשו ויהי הבכור - כי עבודתו לגלות אלוקות בעולם התחתון

והנה בזה מתבאר למה היה 'עשו' הבכור והראשית, כי אכן התיקון הנפעל ע"י עבודתו שהוא גילוי אלוקות במקומות הנמוכים של העולם הגשמי, הוא הוא התכלית שהיתה מצויירת ב'ראשית' המחשבה תחילה, ובעבורה נבראו כל העולמות. ואילו היה עשו בוחר בצד הטוב והיה מתנתב בעבודה נעלה זו, אזי היה מתעלה להיות עוד יותר גדול מיעקב שעבודתו היא 'יושב אוהלים', והיה הוא ה'בכור' האמיתי שגדולה מעלתו ממעלת אחיו.

חלק אחיו בעבודה, ועברה עבודה זו של קיום מצוות מעשיות והעלאת עולם הגשמי ליעקב אבינו, ומעתה הוא אינו רק 'לומד תורה', אלא גם פעולת המצוות שייכת אליו. ובוזה נעשה התכללות יותר בין שתי העבודות הללו, שאין זה רק כביטול העוסק במצוות אל התלמיד חכם, אלא יותר מכך באופן ששתי דרגות אלו כלולות באדם אחד, ויעקב עצמו כלול משני בחינות, יעקב ועשו, ובוזה נעשה יחוד גמור בין דרגת עשיית המצוות לדרגת לימוד התורה.

מה שאמר יעקב 'אנכי עשו בכורך' - נתכוון על הניצוץ טוב שהיה גנוז בעשו

ועל חלק טוב זה שהיה גנוז מתחילה בעשו, וזכה בו יעקב אבינו בעת שקנה ממנו את הבכורה, אמר יעקב אבינו ליצחק אביו (שם כו, יט) 'אנכי עשו בכורך', ודבריו היה נאמרים באמת, ולא היה בו שקר כלל, כי אכן בחי' הבכורה - שהוא הניצוץ הטוב שהיה גנוז בעשו, לא היה מעולם חלק מעצמותו של עשו, וממילא כאשר מכר את הבכורה ליעקב אחיו נמצא שניטל ממנו חלק טוב זה וזכה בו יעקב אבינו לגמרי, ושפיר אמר על זה 'אנכי עשו בכורך'.

וזהו דרגת קיום המצוות - שבה מתעלים כל המקומות הנמוכים של העולם התחתון אל הקדושה, וזוהי תכלית וסיבת כל בריאת העולמות שעלה לפניו יתברך בראשית המחשבה. אלא שכאמור צריכים להקדים לזה את לימוד התורה שהיא מוככת את האדם לקיים כל המצוות באופן ובדרגה מרוממת כאמור, ובכך נשלם רצון העליון ב"ה בשלימות.

(המשך הענין יתבאר בגליון הבא).

נקודות:

לעתיד לבוא
כאשר תתגלה
התכלית הנרצה,
ויבוא העולם
אל גמר תיקונו,
וכמו כן יתקונו אז
הנשמות הנידחות
והניצוצות הק',
אזי ישכילו וישיגו
הכל שאכן כדאי
היו כל המעברים
והקשיים שעברו
על הבריאה מימות
עולם, בעבור
שנגיע לבסוף אל
השלימות הזו
שאליה היתה
הכוונה בראשית
היצירה

~

מטעם זה ראינו
בכל משך הדורות,
שכל גדולי ישראל
ומנהיגי העדה
הם דוקא אלו
הגדולים בתורה,
ולא מארי מצוות
מעשים טובים
לחוד. והטעם בזה
הוא כאמור, כי רק
ע"י גדלות והבנה
עמוקה בתורה,
יכולים לדעת
איך להשלים את
רצון העליון ב"ה
בהמשכת אלוקות
בעולם הזה, וכמו
כן גם שלימות
עבודה זו של
העלאת העולם
הגשמי נעשית
דוקא ע"י אנשים
כאלו שזדככו
ונתקדשו ע"י
העמל בתורה

א.

מכת ארבה בחי' מילה, העומד לעומת הכוכב 'רעה'

בא אל פרעה (י, א).

בהמשך הפרשה אחר מכת ארבה, אמר פרעה למשה רבינו ראו כי רעה נגד פניכם (י, ב) ומפרש רש"י 'ומדרש רגדה שמעתי כוכב אחד יש ששמו 'רעה', אמר להם פרעה רואה אני באויצטגנינות שלי אותו כוכב עולה לקראתכם במדבר והוא סימן דם והריגה. וכשחטאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגם, אמר משה בתפלתו למה יאמרו מצרים לאמר 'ברעה' הוציאם, זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכם, מיד ויחם ה' על 'הרעה'. והפך את הדם לדם מילה שמל היושע אותם, והוה שנאמר היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם, שהיו אומרים לכם דם אנו רואין עליכם במדבר'.

ויש לומר כי הקדים הקב"ה רפואה למכה, ועוד לפני עליית הכוכב 'רעה', המשיך את האור המבטלה. כי 'ברעה' יכול להתחלף עם אותיות 'ארבה', לפי שאותיות א' וע' הן מאותיות 'אחה' המתחלפות ביניהן. ולכן דוקא אחר מכת 'ארבה' ראה פרעה את ענין 'ברעה' הוציאם, כי הקב"ה כבר המשיך את הרפואה לזה והחליפו לאותיות 'ארבה'.

וענין התיקון הגרמו ב'ארבה', הוא על פי מה שכתב רש"י שהפך הקב"ה את הסימן דם ל'דם מילה'. שהרי מכת ארבה היא המכה השמינית, ולכן היא מכוונת למצות מילה שהיא ביום השמיני. ואכן 'ארבה' הוא בגי' ח' פעמים שם הוי"ו, כי הוא בחי' שמיני. והוא בגי' 'פיהס' זה אליהו, שהוא מלאך הברית. כי ע"י זאת המילה נתהפך הסימן של 'ברעה' להיות דם מילה.

ויש לרמוז ענין זה כמאמר הקב"ה אל משה רבינו בתחלת הפרשה, שאמר לו 'בא אל פרעה', שהם אותיות 'אלף רעה', דהיינו שיחליף את הע' של 'ברעה' עם אות 'אלף' ויהיה מזה 'ארבה', בחי' אור המילה שהוא תיקון ענין זה.

ב.

הקושי במכת ארבה בסילוק ההשגחה ממצרים

וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ (ח, ה).

פי' רש"י אשר לשון קצרה דיבר הכתוב, והכוונה היא 'ולא יוכל הרואה לראות את הארץ'. ועדיין לא נתפרש מי הוא 'רואה' זה, שלא יוכל לראות את הארץ.

ויש לומר כי הכוונה היא לשר של מצרים, אשר הוא לא יוכל לראות את הארץ. והוה שאמר הכתוב 'וכסה את עין הארץ', כי השר הממונה על כל אומה מכוונה 'עין הארץ', כי הוא השליח של ההשגחה העליונה על אותה אומה, ולכן הוא ה'עין' המשגיחה ומביטה על 'הארץ'.

וענין זה מרומז בשם המכה 'ארבה', אשר הוא נוט' א' רהב, כי מצרים מכוונת בספוק (שעיה ל, ב) בשם 'רהב', וכמאמר בזה"ק (ח"ב ק"ב) אשר זה הוא שם השר הממונה על מצרים. והיינו אשר במכה זו התגלה 'אלופו של עולם' המרומו באות א', וגילוי זה התגבר על 'רהב' שר מצרים.

כי כאשר מאיר אור גדול, או מי שאין לו כלים לקבל את האור, נשואים עיניו מגודל האור. והוה מה שאירע לשר של מצרים כאשר מאשר האור אלופו של עולם באורו הגדול ('ארבה' בגי' 'אור' ע"כ), ומה נסתמאו עיניו ולא יכול היה לראות את הארץ ולהשפיע אליה.

ולכן במכה זו דוקא ביקש פרעה בלשון 'ויסר מעלי רק את המות הזה' (י, ז), ואפילו שהיו מכות אחרות קשות בהרבה מזה. אכן הרי זה לפי שמלכי אומות העולם מושכים את כל שפע חיותם וקיומם מהשפעות השר הממונה עליהם בשמים. ולכן כאשר במכה זו נסתמאו עיניו של השר ולא היה יכול להשפיע עליו חיות בהשגחה עליונה, הרגיש פרעה ממש טעם מיתה.

ויש להוסיף כי לכן נצטוו במכה זו דוקא 'למען תספר באזני בנך וכן בנך' וגו' (י, ז), כי דבר זה נוגע לכל הדורות, להראות את חביבותן של ישראל לפני הקב"ה. שהרי כלל ישראל נשתלחו לכמה גלויות, אבל בכל מקום שגלו ישראל היתה שיניה

עמהם (מגילה כט, ו), והיינו אשר הקב"ה לא הסיר את השגחתו מאיתנו בכל המעברים שעברנו. ולכן בכל הגלויות שעברו כלל ישראל, מעולם לא הגיעו לטעם מיתה זה שהרגיש פרעה כאשר הסתלקה ההשגחה ממנו, כי על כלל ישראל משגיח הקב"ה תמיד בעין חמלתו.

ג.

קרבן פסח בחי' קרבנו של הבל שנתקבל ברצון

דברו אל כל עדת ישראל לאמר כעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לביית אבותיה לביית. ואם ימעט הבית מהיות משה ולקה הוא ושכנו הקרוב אל ביתו במכסת נפשות, איש לפי אכלו תמוסו על השם (ב, ד-ג).

הנה הקרבן הראשון שנוכר בתורה, הוא קרבנו של הבל שהביא 'מבכורות צאנו' (בראשית ד, ד). ובקרבן זה רואים שהקפיד על 'בכורות' צאנו, והקריב את קרבנו מן הצאן. וענין זה נמצא ג"כ בקרבן פסח, אשר הוא ביום מכת 'בכורות', ובאותו הזמן נתברר כי 'בני בכורי ישראל', והוא ראשית הבחירה ככלל ישראל שהוא ג"כ בחי' בכורה, ובאותה שעה מקריבים 'שה לבית', ונמצא כאן ענין של 'בכורות צאנו'.

ועיקר ענין קרבנו של הבל, הוא מה שנאמר בו (שם) וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, שפנה הקב"ה אליו לקבל את קרבנו ברצון. וידוע כי היה זה השורש למה שיש 'עם הנבחר', אשר הקב"ה מקבל את עבודתו דייקא ברצון. ולשון הכתוב הוא 'וישע', שהוא מרמו על אור הפנים שיש בו 'ש"ע נהורין' כדאי' באריה"ק, ולכן כאשר האיר ה' פניו וקיבל את קרבן הבל ברצון נאמר 'וישע' המרמו על ש"ע. והוה מה שנאמר כאן 'שה לבית', דהיינו תיבת 'שה' במילואו (ש"י ה"ה) (כי האותיות נקראים אבנים, ותיבות נקראות בתים. וכאשר מולאים כל אות ועושים ממנו תיבה בפני עצמו, הרי זה כמו שבונים בית מכל אות) שהוא בגי' ש"ע, דהיינו שיהיה בחי' וישע ה'. ומסיק 'ואם ימעט הבית מהיות משה' שלא יגיעו לבחי' מילוי 'שה לבית' הנ"ל, אזי 'ולקה הוא ושכנו' שיצרף עמו את השכן, אשר 'שכן' הוא בגי' ש"ע, דהיינו שימשיך את אור הפנים מבחוץ משכנו הקרוב אליו, אפילו אם הוא בעצמו לא הגיע לכך.

[ותיקון זה שמצטרפים את הש"ע נהורין מבחוץ, הוא למי שאינו במדרגת קבל בתיקונו, והוא נחשב בבחי' קין, ולכן צריך הוא לתקן את קרבנו של קין שלא נתקבל לרצון, ועל ידי זה יהיה נמשך אליו אור הש"ע נהורין מבחוץ. והוה שנאמר בו במכסת נפשות, כי 'נפשתי' הוא אותיות 'פשתן', שהוא היה קרבנו של קין. והיינו אשר על ידי תיקון קרבנו של קין, יהיה נמשך גם אליו אור הפנים מבחוץ].

ובהמשך הפרשה (יב, כא) נאמר 'ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם' וגו', כי 'קין' במילואו (י"י ק"ף ט"ו) ע"ה"ב הוא בגי' ש"ע, והוה ענין 'קין מלא רחמים' אשר הוקן במילואו רומנו על אור הפנים שהוא בחי' רחמים, ו'קין' במילואו הוא אכן בגי' 'מלא רחמים'. וכל זה מורה על ענין המשכת ש"ע נהורין בהקרבנות קרבן פסח, שהוא היסוד לכל קרבנות ישראל בכל השנה כמו שנתבאר במקו"א, אשר עיקר עבודת הקרבנות הוא מה שהקב"ה מקבל את עבודת ישראל באור הפנים ומאיר עלינו ברחמינו.

ד.

ירושלים של מעלה ומטה מתאחדים בליל הסדר

כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים (יא, ד).

יש לרמוז בפסוק זה על בחי' בקדושת חצות ליל פסח, כי הנה 'כחצות הלילה' הוא בגי' 'בירושלים', 'אני יוצא בתוך' הוא בגי' 'ירושלים', ונמצא 'ירושלים בירושלים' דהיינו ירושלים של מטה הנכללת ומתאחדת בירושלים של מעלה, ויחד זה נפעל בחצות ליל הסדר. וכידוע מה שכתב תרגום יונתן על הפסוק (שמות ט, ד) 'ואשא אתכם על כנפי נשרים' שכלל ישראל הלכו לירושלים בליל פסח. [והוא יסוד קדושת בית המקדש המיוסד על כך שבית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה

(שהש"ר ג, כג). אשר על ידי זה מתקבלות עבודות ישראל הנעשות בבחי'מ"ק, ועולות ומתקבלות לנחת רוח למעלה].

ה.

מצות עשה בחי' יחודא עילאה ומצות לא תעשה בכחי' יחודא תתאה

אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם (ב, יט).

על איסור חמץ יש בתורה מצות עשה ומצות לא תעשה, מצות עשה הוא מה שנאמר כאן 'תשביתו שאור מבתיכם', ומצות ל"ת הוא מה שנאמר להלן (ג, י) 'ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך'.

והנה איתא בזה"ק (ה"א יב) כי הפסוק 'שמעו ישראל ה' אלקינו ה' אחד' (דברים ו, ד) הוא 'יחודא עילאה', ואילו מה שאומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' הוא 'יחודא תתאה'. והענין בזה בקצרה ע"פ המבואר בספח"ק, כי אחדות ה' הנוכר בפסוק 'שמעו ישראל' הוא ענין מה שמציאות ה' היא המציאות היחידה האמיתית, ובו תלויים כל הנמצאים כולם. ובחי' זו נעלית מכל גדר והשגה, וכענין שאמרו בזה"ק (תקפ"ו י) לית מחשבה תפיסא ביה, כי הוא מציאות ה' כביכול בעצמו, הנעלה ומופשט מכל גדר ותפיסה. ואילו 'ברוך שם' וכו', מורה על מציאותו יתברך המתפשטת בכל העולמות, עד אשר כל דבר ודבר הוא פרט וענף ממלכות ה', אשר לכן 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. והוא בחי' לית אתר פני מיניה (שם צב), כדכתיב (שעיה ג, א) 'מלאו כל הארץ כבודו'.

ויש לומר כי כנגד שני יחודים אלו יש שני חלקים במצוות התורה, שהם מצוות עשה ומצוות לא תעשה. ונפרש כי מצוות עשה אשר עניינם הוא המשכת אור ה' בעולם, עוסקות בענין 'יחודא עילאה', אשר לפי שהוא מופשט מכל העולמות וגדריהם, לכן צריכים לעסוק במעשה המצוות כדי להמשיך אור מבחי' זו להאיר את העולמות. ואילו מצוות לא תעשה אשר מקיימים אותם בשב ואל תעשה, עוסקות בהמשכת וגילוי האור מבחי' 'יחודא תתאה', אשר לפי שענין יחוד זה הוא כל מציאות העולמות וצמצומיהם, לכן אין צריך לעשות מעשה כדי להמשיך את אורו, אלא לפי שכל מציאות העולם הזה מעלים ומסתיר על חיות ה' אשר בקרבן, לכן צריכים להימנע ולהיחזק מלהיכשל במצוות לא תעשה, ועל ידי זה ניצולים מן החסרת והקלי' המעלימים על אור ה'. ולכן 'תשביתו' שהוא מצות עשה הוא בגי' 'שמעו ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד', ואילו 'ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך' הוא בגי' 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

והנה גם במצות אכילת מצה יש מצות עשה ולא תעשה, כי יש מצות עשה של בערב תאכלו מצות (שמות יב, יח), ומצות לא תעשה של לא תאכל עליו חמץ (דברים טו, ג). ובגמ' (פסחים ק"ב) דרשו כי אין מצוה של אכילת מצה חובה בכל ימי חג הפסח, אבל איסור אכילת חמץ ודאי עומד בכל הימים. ועל פי הנ"ל נפרש כי רק בליל הסדר שהוא עצם היציאה ממצרים ומ"ט שערי הטומאה שהיו ישראל שרויים בהם, או נצריכים לכה של מצות עשה שהוא המשכת אור כנ"ל, אשר ככה אור נעלה זה שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם יצאו ממצרים. אבל בשאר הימים אין צריכים המשכת אור מיוחדת, שהרי כבר יצאו ממצרים, אבל עדיין צריכים לשימרה מן הקלי', שהרי עדיין היה פרעה רודף אחר בני ישראל להשיבם מצרימה, ולכן צריכים מצות לא תעשה שהיא שמירה מן הקלי' כנ"ל.

והנה מה שבכל ימי הפסח אכילת מצה רשות מלבד ליל הראשון, למדו זאת חז"ל מיום שביעי של פסח, כמו שאמרו (פסחים ק"ב) מה שביעי רשות אף ששת ימים רשות. ויש לפרש זאת על פי מה דאיתא בזה"ק (ה"א יב) כי הפסוק 'קחו המים מתחת השמים אל מקום אחד' (בראשית א, ט) הוא בחי' יחודא עילאה, ואילו 'ותראה היבשה' (שם) הוא בחי' יחודא תתאה. והרי בשביעי של פסח היתה קריעת ים סוף, אשר באותה שעה נטהו מן הים 'יבשה', והוא בחי' 'ותראה היבשה', ובה נמשך הכח של יחודא תתאה, אשר לפי המבואר זה הוא שורש מה שאין אוכלים חמץ בכל שבעת ימי הפסח, וככה שמירה זאת אין צריכים למצות עשה של אכילת מצה.

עקב ענוה יראת ה': גאונן עבודת המדות צילט צו 'ביטול' נישט צו 'ישות'

א. וילמד ענוים דרכו: די גאנצע תורה שרייט אויס בלויז 'ענוה' און 'שפלות'

גאווה איז א מדה שבלב וועלכע איז נישט גרינג אויסצורייניגן | יעדער האט זיך זיין וועג וויאזוי עס קלאפט אויס | ביי איינעם דורך געפוצטקייט אדער שארפקייט, און ביי אנדערע דורך פאלשע עניויות | דאס וואס א מענטש רעכנט זיך נישט מיט יענעם מיינונג - איז אויך א צורה פון גאווה | אלע מדות טובות קומט פון בארג סיני - נישט פון חכמת השכל | די תורה גיבט גאר זעלטן א קאמפלימענט - אבער גאר אפט קריטיק | אלע 'מובחרים' אין דער בריאה - זענען געווען די גרעסטע ענוים און שפלים

ב. בין קודש לחול: דער חילוק צווישן גוי'אישע מדות טובות און אידישע מדות טובות

דער ציל פונעם גוי'ס עבודת המדות - בויען זיך | דער ציל פונעם איד'ס עבודת המדות - ווערן צובראכן און בטל צום רבש"ע | טאמער א איד זוכט זיך צו בויען - וועט ער נישט האבן קיין תועלת פון ספרי מוסר | אלע זיינע האראוואניעס - וועט גיין צו יענע זייט | מען פארלאנגט נישט אלעס אין איין מינוט | כאטש טוישן דעם קאפ און צוגאנג | דער יסוד פון אן עובד ה': ענוה

ג. והייתם כאלקים: דער בעל גאווה מאכט זיך פאר א מציאות פאר זיך

ביי א גוי רעכנט מען מדות טובות - לויט ווי עס איז אנגענומען אין דער וועלט | ביי א איד וועלכער ארבעט אויף מדות - נישט כדי צו זיין חשוב ביי יענעם - רעכנט מען מדות - לויט וואס דער רבוש"ע פירט זיך | די מדות וואס דער רבוש"ע פירט זיך - זענען גוט און ליכטיג אפילו דא אויף דער וועלט | גאות איז א מדה וואס דער רבוש"ע פירט זיך - און דאך איז עס אסור נאכצוטון | די סיבה פשוטה: דורך גאות ערקלערט זיך דער מענטש אלס מציאות פאר זיך | אלע מדות טובות איז דער ציל צו ווערן מער בטל און נכלל אינעם רבש"ע | טאמער דער מענטש שטעלט זיך נישט אוועק מיט א ביטול ווי א נברא צו א בורא - איז נישט שייך צו ארבעטן זיך מדמה צו זיין צום בורא

א.

וילמד ענוים דרכו: די גאנצע תורה שרייט אויס בלויז 'ענוה' און 'שפלות'

נקודות:

פון אלע שלעכטע מדות האט דער מסילת ישרים אויסגעוועלט אנצוהייבן מיט דער מדה פון 'גאווה' וועלכע איז דאס מערסטע שכיח ביים מענטש, און אויף דער מדה שטייט אין פסוק (משלי טז, ה): "תועבת ה' כל גבה לב" - דער רבונו של עולם עקלט זיך פון א בעל גאווה

אויפמערקזאמקייט. און דער פסיכאלאגיע אונטער דעם איד, אז ער איז אזא מין גרויסער בעל גאווה, אז ער קען זיך נישט ערלויבן אריינצוגיין אין א ספק פון זיין דער 'אויסגעשפילטער' וועלכער באקומט נישט קיין כבוד... דעריבער איז ער לכתחלה מחליט אז ער זוכט נישט און וויל נישט קיין כבוד, און אזוי וועט ער קיינמאל נישט זיין קיין 'נצרך' צו כבוד! און יעדעס מאל וואס ער האלט זיך קליין און נידריג, טראכט ער צו זיך: "אה, איך בין שוין אזוי הויך אנגעקומען, אז איך דארף שוין אפילו נישט קיין כבוד! איך בין שוין העכער פון די סארט נארישקייטן!", און ער כאפט נישט אז עס איז ממש פונקט פארקערט, אז דאס אלעס איז גאר א תוצאה פון זיין ריזיגן הונגער צו כבוד, וואס ער קען נישט פועל'ן ביי זיך צו דארפן אנקומען צו יענעם, אז יענער זאל רחמנות האבן אויף אים און אים שטענדיג אביסל כבוד.

די צורה פונעם 'פאלשן עניו' - ער ערווארט מענטשן זאל נתפעל ווערן פון זיין עניויות

דער פערטער בעל גאווה איז, 'דער עניו'. דאס איז אזא איינער וואס צוליב זיין גאווה זיצט ער פון אונטן און ציהט זיך אייביג צו דער זייט, ער איז אנגעטון מיט פשוט'ע בגדים און רעדט זייער שטיל און איידל. און זיין ציל איז אז מענטשן זאלן האלטן פון אים, יעדער זאל זאגן אונטער זיין רוקן: "אויסער זיינע אלע מורא'דיגע מעלות - איז ער נאך אן עניו אויך! ער איז באמת א גברא רבא!".

די צורה פונעם 'עקשן מיט זיין מיינונג' - ער קוקט אראם אויף יעדנ'ס מיינונג

דער פינפטער בעל גאווה איז, 'דער תקיף בדעתו'. דאס איז אזא איינער וואס זיין גאווה קומט נישט אזוי שטארק ארויס אינדרויסן, פון אויבנאויף זעט מען כלכל נישט אז ער איז א בעל גאווה. אבער אינעווייניג אין הארץ הערשט באמת א געפערליכע גאווה, וועלכע קומט בעיקר ארויס אינעם ענין פון 'ביטול' צו אנדערע מענטשן! ער רעכנט זיך נישט מיט קיינעם'ס מיינונג און ער הערט זיך נישט צו - אפילו בתורת ספק - צו אן עצה וואס אנדערע עצה'ן אים, ווייל ער האלט אז

אסאך מענטשן פאלן אריין אין איינע פון די סארט 'בעלי גאווה'.

די צורה פון א 'בעסערער מענטש' - ער האלט זיך טייער

דער מסילת ישרים שמועסט אויס פינף סארט אופנים - וויאזוי די גאווה קען אויסקלאפן: דער ערשטער סארט בעל גאווה איז, 'דער בעסערער מענטש'. דאס איז אזא איינער וואס צוליב זיין גאווה פאסט אים נישט צו רעדן מיט יעדן - נאר בלויז מיט חשוב'ע אידן, עס פאסט אים נישט צו שמועסן צופיל - נאר בלויז געצייילטע ווערטער, עס פאסט אים נישט צו גיין מיט א זריזות - נאר בלויז פאמעליך טריט ביי טריט, עס פאסט אים נישט צו אנטון פשוט'ע בגדים - נאר בלויז גאר שיינע אויסגעפוצטע בגדים. אלע זיינע באוועגונגען און תנועות דרוקן אויס בעסערקייט און גרויסהאלטערישקייט.

די צורה פון א 'קנאקער' - ער האלט זיך הויך און אפגעזונדערט

דער צווייטער סארט בעל גאווה איז, 'דער קנאקער'. דאס איז אזא איינער וואס צוליב זיין גאווה רעדט ער הויך און מיטן גאנצן קנאק, ער שרייט און רעגט זיך אויף יעדן איינעם, זיין צינגל איז בייסיג און אגרעסיוו, ער ווארפט כסדר גאווה'דיגע בליקן מיט זיינע אויגן, זיין פנים איז אים שטענדיג אנגעצויגן און ער ווארפט א פחד און שרעק אויף זיין גאנצן ארום. און דאס איז טאקע זיין ציל, אז מען זאל מורא האבן פון אים און נישט יעדער זאל זיך דערוואגן צו רעדן מיט אים, און אפילו ווען מען רעדט צו אים - זאל מען נישט רעדן מיט א פשוט'קייט ווי צו סתם א מענטש, נאר מיט גרויס פארזיכטיגקייט און איינגעהאלטנקייט.

די צורה פונעם 'אינפאכער' - ער האלט זיך פאר אן עניו

דער דריטער סארט בעל גאווה איז, 'דער אינפאכער'. דאס איז אזא איינער וואס צוליב זיין גאווה פירט ער זיך אויף עקסטרעם אינפאך און פראסט - נישט זוכנדיג צו ציען קיין שום

נקיות אין הארץ איז שווערער ווי נקיות אין מעשים

דער מסילת ישרים דא אין פרק י"א גייט אריין אינעם ענין פון 'נקיות' בנוגע די אלע 'מדות שבלב', וואס געווענליך אפילו טאמער א מענטש איז שוין ריין מיט זיינע מעשים, פאדערט זיך אבער נאך אסאך עבודה זיך צו רייניגן דאס הארץ פון שלעכטע מדות. ווייל דער אינערליכער שלעכטער טבע פונעם מענטש, ארבעט אסאך שטארקער אויפן הארץ - ווי אויף די מעשים. דעריבער דארף א מענטש אריינגלייגן אסאך מחשבה און חכמה אויסצורייסן פון זיך די שלעכטע מדות.

סיבת הגאווה: איך בין א ספעציעלער מענטש!

פון אלע שלעכטע מדות האט דער מסילת ישרים אויסגעוועלט אנצוהייבן מיט דער מדה פון 'גאווה' וועלכע איז דאס מערסטע שכיח ביים מענטש, און אויף דער מדה שטייט אין פסוק (משלי טז, ה): "תועבת ה' כל גבה לב" - דער רבונו של עולם עקלט זיך פון א בעל גאווה. און דער מסילת ישרים איז מסביר באריכות, אז דער געדאנק פון גאווה איז: דער מענטש האלט פון 'זיך' און ער האלט אז מענטשן דארפן אנערקענען זיין חשיבות פון אים אפגעבן כבוד דערפאר. די סיבה פארוואס ער האלט פון 'זיך' - קען זיין צוליב פארשידענע סיבות וועלכע האבן גורם געווען אז ער האלט אז ער איז עפעס 'ספעציעל', צי ווייל ער איז א גרויסער 'ידען' אדער ווייל ער איז א גרויסער 'חכם', צי ווייל ער איז א גרויסער 'בעל כשרון' אדער ווייל ער איז א גרויסער 'חסן'.

צורת הגאווה: דער בעל גאווה נעמט אן פארשידענע פארמען

אסאך מאל ווען מען רעדט פון 'גאווה', מיינט דער מענטש אז עס האט נישט מיט אים! ער איז נישט קיין 'בעל גאווה' דאס קומט פון דעם, ווייל ער האט עפעס א בילד וויאזוי א 'בעל גאווה' זעט אויס, און ער זעט זיך נישט אין יענעם בילד. אבער דער מסילת ישרים ברייטערט אביסל אויס פארשידענע פארמען און בילדער פון א 'בעל גאווה', וואס זייער

אונזער ציל מיט 'עבודת המדות' – איז אנצוקומען צום רבונו של עולם'ס מדות! מיר ווילן דורכדעם ווערן נענטער צום אויבערשטן, און דערפאר הייסט א מענטש 'אדם' פונעם לשון 'אדמה לעליון' – א מענטש איז דער וועלכער איז זיך מדמה צום אויבערשטן, און דערפאר ווערט ביי אונז פאררעכנט צווישן די מדות רעות אויך זאכן וואס זייער גאנצער חסרון איז בלויז ווייל עס איז 'חומריות'

נאר נאכדעם וואס א מענטש איז מכיר אז ער איז א גארנישט, און ער וויל האבן שייכות מיטן אמת'ן מציאות – וואס דאס איז דער רבונו של עולם, ערשט דעמאלט הייבט זיך אָן די עבודה פון גיין אין די דרכים פונעם אויבערשטן – וואס דאס זענען די 'מדות טובות'

האט א ביזנעס וועלכע ברענגט אים אריין ריזיגע געלטער. דער בעל הבית איז משקיע אסאך צייט, כח און ארבעט כדי צו אויפבויען דעם ביזנעס און אריינברענגען נאך און נאך פארדינסטן. איין זייטיגער פראבלעם איז אבער דא: עס איז דא אין דער ביזנעס איין ארבעטער, וואס אלע געלטער וואס מען פארדינט - בא'גנב'ט ער. נו, וואס איז דער סך הכל? אז ווי מער געלט עס קומט אריין אין דער ביזנעס - אלץ מער איז דער גנב מרויח... דו ביסט טאקע זייער מצליח אין דער ביזנעס, דו מאכסט גוטע געשעפטן און אינוועסטמענטס, אבער צום סוף ביזטו גארנישט מרויח דערפון, ווייל דער גנב נעמט אלעס פאר זיך.

דיינע עבודות שטאפן אָן דעם יצר הרע

א מענטש וועלכער איז א 'בעל גאווה' - האט א גנב ביי זיך אין הארץ! ער קען הארעווען אין עבודת ה', זיך מסגף זיין, ארבעטן אויף זיינע מדות און אנקומען צו אלע שלימות'ן אין דער וועלט, אבער ער ווערט גארנישט נענטער צום רבונו של עולם דורכדעם, ווייל די 'גאווה' גנב'ט אלעס פאר זיך! ווי מער ער הארעוועט - פאשעט ער נאכמער די גאווה! טאמער ארבעט ער אויף דער מדה פון 'ענוה' - ווערט ער נאך א גרעסערער בעל גאווה, ווייל ער איז שוין אן עניו אויך... ווי מען פלעגט זאגן אין קאצק צו א בעל גאווה: "דו ביסט פארן יצר הרע צו פרעסן מיט דיינע תעניתים...". ווייל דער בעל גאווה אינעווייניג אינעם מענטש פרעסט אויף אלע שלימות'ן וואס ער איז קונה.

כאטש טוישן די השקפה און מטרה

אודאי פארלאנגט מען נישט פון א מענטש פטור צו ווערן פון גאווה אין איין מינוט, מען פארלאנגט אבער פון א מענטש אז ער זאל כאטש וויסן מיט א קלארקייט די דאזיגע ידעיה, און ער זאל ארבעטן דערויף וויפיל ער קען. און ווייל אַז א מענטש האט נאכנישט געטוישט כאטש זיין 'השקפה' אויפן ציל - קען ער בכלל נישט אריינגיין אין דער ביזנעס פון עבודת ה', ווייל עס איז א שאד אויף זיין אומזיסטע יגיעה, ווייל די גאווה וועט אלעס אויפפסן. און דערפאר הייבט זיך אָן מסכת אבות מיט דעם ענין פון ענוה; ווי אויבנדערמאנט, ווייל דאס דארף זיין א שטארקער יסוד אין השקפה ביי יעדן עובד ה'.

וויסן, איך גיי דיר נישט דא אויפבויען - ווייל אן אויפגעבויעטער מענטש איז דאס מערסטע ווייט פונעם רבונו של עולם, און א שפלות'דיגער מענטש איז דאס מערסטע נאנט צום רבונו של עולם! והא ראה, "משה קבל תורה מסיני", דער גרעסטער עניו משה, דוקא ער האט מקבל געווען די תורה! און דוקא פון 'הר סיני' וועלכע איז דער נידריגסטער בארג! דעריבער, טאמער דו ווילסט זיך אויפבויען, קענסטו שוין פארמאכט דעם ספר! דו האסט נישט דא וואס צו זוכן!."

א איד לערנט מדות - כדי צו באקומען א 'לב נשבר'

ווען א מענטש לערנט אזא הקדמה צו א מוסר ספר, טוישט זיך אים זיין גאנצן ציל און צוגאנג, ער בארעכנט זיך און זאגט: "ניין! איך זוך נישט זיך צו אויפבויען, פארקערט, איך וויל באקומען די הכרה אז א מענטש איז ממש גארנישט מיט נישט! איך וויל באקומען א ריכטיגן 'לב נשבר'! איך וויל אנקומען זיך צו שפירן 'אין ואפס'! איך וויל ווערן 'בטל ומבוטל'! איך וויל אנקומען צו אזא ענוה און בושה אז איך זאל זיך וועלן באגראבן פאר בושה!

א מדה טובה וואס בויעט דעם ישות - איז נישט קיין מדה טובה

א בעל גאווה וועלכער פארמאגט א מדה טובה - איז עס בכלל נישט קיין מדה טובה! למשל, א מענטש וועלכער איז געווען א גרויסער כעסן, און ער האט זיך אויסגעארבעט ביז ער איז געווארן א רואיגער מענטש, נו, אויבנאויף איז ער טאקע א 'בעל מדות', אבער טאמער די גוטע מדה ווערט א חלק פון זיין 'ישות' און גאווה - איז דאס אויס 'מדה טובה'! עס איז געווארן א 'מדה טובה' פון דער סטרא אחרא - נישט פון דער קדושה! אזא מענטש מעג זוהה זיין צו אלע שלימות'ן אין דער וועלט, אבער עס איז גארנישט ווערט! עס איז פונקט ווי א לעכערדיג זעקל, וואס די אלע טייערע דיאמאנטן וואס ער לייגט דארט אריין - פאלן ארויס פון די לעכער, און ער בלייבט מיט גארנישט! אלעס ווענדט זיך אין דער גאווה און ענוה.

דו ביסט טאקע א מוצלח - אבער אלעס גייט פארן גנב

מען וועט געבן א משל דערצו: א מענטש

ג.

והייתם כאלקים: דער בעל גאווה מאכט זיך פאר א מציאות פאר זיך

(שבת קלב): "מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום". און דערפאר הייסט א מענטש 'אדם' פונעם לשון 'אדמה לעליון' - א מענטש איז דער וועלכער איז זיך מדמה צום אויבערשטן און גייט מיטן רבונו של עולם'ס מדות, און טאמער נישט - איז ער נישט קיין מענטש! און דערפאר ווערט ביי אונז פאררעכנט צווישן די מדות רעות אויך זאכן וואס זייער גאנצער חסרון איז בלויז ווייל עס איז 'חומריות'; ווי למשל תאות אכילה וכדומה. כאטש ער טוט דאך נישט אפ קיין צווייטן דערמיט, אבער וויבאלד די סארט זאכן זענען גופניות'דיג און בהמ'יש - וואס דער מענטש פירט זיך אויף ווי א 'גוף' און נישט ווי א 'נשמה', וועלכע איז א 'חלק אלוך ממעל' - איז עס א מדה רעה! ווייל דורכדעם איז ער נישט דומה צום רבונו של עולם וואס ער איז 'תכלית הרוחניות', דעריבער הייסט עס א שלעכטע מדה.

פארוואס טארן מיר נישט גיין מיטן אויבערשטן'ס מדה פון גאווה?

לויט דעם אויבנדערמאנטן הסבר, ווערט שווער: פארוואס איז גאווה א שלעכטע מדה?! דער רבונו

נאר ער זוכט צו זיין א 'מוצלח' למשל, ווען א מענטש לערנט זיך דאקטעריי, האט ער א ציל אז ער זאל ווערן א גרויסער דאקטער! ער וויל זיין א געלונגענער מענטש מיט א גלענצנדע קאריערע! ער זוכט זיך צו בויען און ווערן א געבויעטער מענטש!

דער גוי לערנט מדות - כדי צו זיין אן ארויפגעקוקטער 'דמות'

ווען א מענטש עפנט א גוי'אישער ביכל פון 'תיקון המדות' - גייט ער אויך צו מיטן זעלבן צוגאנג ווי א פראפעסיע, ער זוכט נישט דעם 'תיקון המדות' אלס א ציל פאר זיך, נאר ער זוכט זיך צו בויען! פונקט ווי מען בויעט א שיינעם בנין מיט אלע שלימות'ן, אזוי וויל ער ווערן אן אויפגעבויעטער מענטש! א מוצלח'דיגער מענטש! ער וויל זיין דער סארט מענטש וועלכער דינט אלס 'דמות', וואס מענטשן טיילען אָן און זאגן: "דער מענטש האט אין זיך אלע סארט שלימות'ן, ער איז א געשמאקער און א פרייטליכער! א גוטער און א בעל חסד! א רואיגער און א פרייליכער! ער איז א בר דעת און צו דער זאך! ער האט דעם קאפ אויפן פלאץ און ווייסט שטענדיג וואס ער האט יעצט צו טון! ער איז א צופרידענער און קומט זיך גוט אויס מיט מענטשן! בקיצור: ער איז אן אויסגעבויעטער מענטש מיט א געוואלדיגן שלימות!". דאס איז דער ציל פון א גוי'אישער 'עבודת המדות', וואס אליבא דאמת קען מען דאס אנרופן: 'עבודה זרה', ווייל דער גאנצער ציל דא איז, צו אויפבויען א 'דמות' און א 'צילם' צו וועמען מענטשן זאל קניען און עס מכבד זיין.

א איד וואס לערנט מדות מיטן ציל פון 'סוקסעס' - האט נישט וואס צו זוכן אין מוסר ספרים

הלבדיל בין טומאה לטהרה, דער אידישער 'עבודת המדות' גייט ממש מיט א פארקערטן צוגאנג. ווען א מענטש עפנט אויף דעם אידישן ספר אויף 'תיקון המדות' - מסכת אבות, וואס זוכט ער דא? ער זוכט צו בויען זיין 'ישות'? ער זוכט זיך אויפצובויען פאר א שטיק 'עבודה זרה', אז מענטשן זאלן אים אויסלייבן אלס 'אדם השלם'? טאמער זוכט ער דאס, באקומט ער גלייך א פראסק אין פנים: "דו זאלסט

וועלכע מדות זענען גוט אדער שלעכט?

נאכדעם וואס מען האט פארשטאנען אז דער גאנצער 'עבודת המדות' מצד הקדושה איז נישט צו בויען דעם 'ישות' - ווי אין דער גוי'אישער וועלט - שטעלט זיך א פראגע: וואס מאכט אז די 'מדות טובות' זאלן הייסן גוטע מדות און די 'מדות רעות' זאלן הייסן שלעכטע מדות? ווייל ווילאנג מען ארבעט אויף מדות אזויווי אין דער גוי'אישער וועלט - איז נישט שווער די קושיא, ווייל דארטן קוקט מען אלעס אויף 'יענעם', טאמער מענטשן קוקן ארויף איינעם - צוליב די דאזיגע מדה - הייסט עס א 'גוטע מדה', און טאמער מענטשן קוקן אים אראפ - צוליב די מדה - הייסט עס א 'שלעכטע מדה'. אבער טאמער מיר ארבעטן נישט צו ווערן ארויפגעקוקט ביי 'יענעם', טא, וואס מאכט מדות 'גוט' אדער 'שלעכט'!?

דעם אויבערשטן'ס מדות זענען גוט

דער תירוץ איז: 'גוטע מדות' זענען די מדות וואס דער אויבערשטער פירט זיך דערמיט, און 'שלעכטע מדות' זענען די מדות וואס דער אויבערשטער פירט זיך נישט דערמיט! ווייל דער רבונו של עולם איז

של עולם איז דאך אויך מתגאה; ווי מען זעט אין פילע פסוקים, איז דאך א סימן אז דאס איז א' מדה טובה, נו, וואס איז דער פראבלעם אז דער מענטש איז זיך מדמה צום אויבערשטן און האלט זיך אויך גרויס - פונקט ווי דער אויבערשטער האלט זיך גרויס! (און דאס איז טאקע די סיבה פארוואס אין דער גוי'ישער עבודת המדות, איז גאווה - טאמער עס גייט נישט יענעם אויף די נערווען - בכלל נישט אזא גרויסער פראבלעם, ווייל דער מענטשליכער געפילט שפירט נישט אז דאס איז אזא 'שלעכטיקייט' ווי אכזריות וכדומה).

מיט גאות זעצט זיך אוועק אויפן אויבערשטן! פלאץ - היפוך מדות טובות

עס איז פארהאן צוויי וועגן וויאזוי מסביר צו זיין דעם פראבלעם פון גאווה. עס איז פארהאן א טיפער און אמת'ער מהלך לויט דער פנימיות הדברים - וואס דאס פאדערט א לענגערן הסבר (וועלכע וועט איה' ווערן ערקלערט אינעם קומענדיגן גיליון), אבער דא וועלן מיר קודם גיין מיטן פשוט'ן מהלך - וועלכע האט אויך שייכות מיט דער אויבנדערמאנטער נקודה: דער פראבלעם פון גאות איז, אז ער איז א 'מורד במלכות'; ווי דער באקאנטער לשון פונעם אגרת הרמב"ן: "המתגאה בלבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים, כי מתפאר הוא בבלבו מלכות שמים, שנאמר (תהלים צג, א), 'ה' קָלָךְ גָּאוֹת לְבָשׁ'. עס איז פונקט ווי א חסיד צו א רבי'ן, ווילאנג ער טוט נאך זיין רבי'נס הנהגות אין עבודת ה', למשל, ער האלט זיך צוריק פון רעדן בעפארן דאווענען - פונקט ווי זיין רבי, איז זייער פיין. אבער **טאמער ער טוט זיך אָן א רבי'שע בעקטישע צום דאווענען - ווייל זיין רבי גייט אויך אזוי - דאן איז ער אינגאנצן פארקראכן! ער האט פארלוירן דעם גאנצן ביטול געפיל פון א חסיד צו א רבי'ן, און זיך אליינס דערקלערט אלס רבי!**

זיך מדמה זיין צום רבוש'ע מיט א הכנעה'דיגע געפיל

אין אנדערע ווערטער: דער גאנצער ענין פון זיך מדמה זיין צום רבונו של עולם, איז נאר גוט ווילאנג דער מענטש קומט מיט א ביטול און הכנעה, אז דער אויבערשטער איז דער איינציגסטער מציאות, און ער וויל 'נכלל' ווערן אין אים דורכן גיין אין זיינע וועגן. אבער טאמער א מענטש וויל זיך מדמה זיין צום רבונו של עולם מיט דער מדת הגאווה, מיינט דאס, אז ער וויל נעמען פאר זיך דעם קרוין און דערקלערן: "נישט נאר דער אויבערשטער איז גרויס - איך בין אויך גרויס! איך בין אויך עפעס א מציאות!". דורכדעם פאלט ער אריין אין דער גרעסטער 'מדה רעה', ווייל ער רייסט זיך דאס מערסטע אפ פונעם אויבערשטן! ער פאלט אריין אינעם ערשטן פיתוי היצר אין דער בריאה פון (בראשית ג, ה): 'וְהִיָּיתָם כְּאֱלֹהִים' - ער מאכט זיך אליינס פאר א גאט! דערפאר איז 'גאווה' און 'ענווה' נישט קיין 'חלק' פון אלע מדות - נאר זיי זענען די 'הקדמה' צו אלע מדות! ווייל נאך איידער מען הייבט אָן צו ארבעטן אויף מדות טובות פון זיך מדמה זיין צום רבונו של עולם, דארף קודם דער מענטש מחליט זיין וועלכן וועג ער וויל נעמען, רעכטס אדער לינקס? וואו וויל ער אנקומען מיט אלע זיינע מדות טובות, צום אויבערשטן אדער צו זיך? איז ער מסכים צו קענען זיין פלאץ און וויסן אז ער איז בלויז א 'נברא' וועלכער וויל האבן די זכיה צו זיין נאנט צום 'בורא', אדער וויל ער זיך נארן אז ער איז אויך עפעס א שטיקל גאט פאר זיך חס ושלום? נאר נאכדעם וואס א מענטש איז מכיר אז ער איז א 'גארנישט', און ער וויל האבן שייכות מיטן אמת'ן מציאות - וואס דאס איז דער רבונו של עולם, ערשט דעמאלט הייבט זיך אָן די עבודה פון גיין אין די דרכים פונעם אויבערשטן, 'מה הוא רחום וחנן אף אתה יהיה רחום וחנן' - וואס דאס זענען די פרטים פון אלע מדות טובות.

דרכי הצדיקים

סיפורי קודש בדרכם של רבותינו הק' זי"ע

אתם ראייתם את אבי בהקין). ענה הרה"ק מצאנו: 'אָה! וואס חסידים קענען אויסטראכטן... די מעשה איז געווען, אז ס'איז געווען פֿאַר'ן דאווענען, און ס'איז געקומען א ראפשיצער אייניקל, און ער האט מיר געפרעגט א שאלה אויף א שידוך. נָא, פֿאַר'ן דאווענען זאגט דער אריה"ק אז מ'דארף זיך מצייר זיין צורת רבו. ווער איז געווען מיינ רבי? דער הייליגער רב - אייער טאטע - איז געווען מיינ רבי. האב איך מיר דעמאלט בשעת מעשה מצייר געווען צורת רבו, און דעמאלט האט מען מיר געפרעגט די שאלה אויפ'ן שידוך, און דעמאלט איז מיר איינגעפאלן א טייטש אויף א פסוק אז דער שידוך דארף נישט זיין, האב איך געזאגט אז דער הייליגער רב איז נישט מסכים אויפ'ן שידוך. האבן זיי געמיינט אז איך האב עם געזעהן בהקין... (אה! מה שחסידים יכולים להמציא... כך היה המעשה, לפני התפלה הגיע אלי נכד הרה"ק מראפשיץ, ושאל אותי שאלה על שידוך. והרי לפני התפלה אומר האריה"ק שצריכים לצייר את צורת רבו, ומי היה הרבי שלי? הרב הקדוש - אביכם - היה הרבי שלי, ולכן ציירתי לי אז בשעת מעשה את צורת רבי, ובאותה עת שאלו אותי את השאלה על השידוך, ואז עלה ברעיוני איהו פירוש בפסוק המורה כי זה השידוך אינו צריך להיות, ולכן אמרתי כי הרב הקדוש אינו מסכים על השידוך, והם חשבו כי ראייתו אותו בהקין...).

הוסיף הרה"ק מצאנו ואמר: 'אמאהל האב איך געהאט א מדרגה, איך האב אים געזעהן אין חלום. האב איך עס אמאהל פארציילט, זייט דעמאלס זעה איך אים נישט אין חלום' (בעבר היה לי מדרגה, שהייתי רואה אותו בחלום. ופעם סיפרתי זאת, ומאז אין אני רואה אותו בחלום). אמר לו הר"א: 'זעהן אין חלום איז ביי אייך א מדרגה?! איך טוה נישט צו קיין אויג קיין שום נאכט, אין איך זאל נישט זעהן דעם טאט'ן' (לראות בחלום הוא מדרגה אצלכם?! אצלי לא קורה שאעצום את עיני ולא אראה את אבי בחלום). ואכן ידוע כי הר"א היתה לו מדרגה מיוחדת בענין החלומות, עד שאביו הק' היה מכנה אותו 'מיינ בעל החלומות' (בעל החלומות שלי).

פעם אחת הודיע הרה"ק הרבי ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע שהוא מתעתד לשהות בשבת אצל הרה"ק מצאנו זי"ע. בשמוע זאת בנו הרה"ק מראזוואדוב זי"ע, הקדים ונסע לצאנו כמה ימים לפני שבת, בכדי להיות שם לפני בוא אביו. והנה בשהותו שם שמע את החסידים מספרים כי הרה"ק מצאנו אמר שזכה לראות את רבו הרה"ק מראפשיץ זי"ע בהקין [והיה זה כבר הרבה שנים אחר פטירתו של הרה"ק מראפשיץ], ודבר זה היה נחשב לחידוש בעיני הרה"ק מראזוואדוב.

והנה דרכו של הרה"ק מצאנו היתה אשר בבוא אליו אדם גדול, היה מקדים לקבל פניו טרם יבוא הוא אליו. ולכן מיד כאשר הגיע הרה"ק מדזיקוב לעיר צאנו, הלך הרה"ק מראזוואדוב אל האכסניא כדי להיות שם עור קודם בואו של הרה"ק מצאנו, וביקש מאביו שישאלו על אודות דברי החסידים כי זכה לראות את הרה"ק מראפשיץ בהקין.

כאשר הגיע הרה"ק מצאנו, מיד קידם אותו הר"א בכבוד, וענה ואמר: 'אָה! וואס מאכט דער מחותן? זעצט אייך אוועק' (אָה, מה שלום המחותן, התיישבו נא). בתוך הדברים פנה אל הרה"ק מצאנו ואמר לו: 'מחותן, איך וויל אייך פרעגן א שאלה, איך בעט אייך איר זאלט מיר ענטפערן דעם אמת' (מחותן, רוצה אני לשאול ממכם שאלה, ואני מבקש ממכם שתענו לי את האמת). ענה הרה"ק מצאנו: 'אויב ס'וועט מיר טויגן...' (אם זה יבא לי כטוב...). אמר לו הר"א: 'ניין ניין, איך בעט דער מחותן זאל מיר טאקע ענטפערן דעם ריינעם אמת' (לא לא, אני מבקש כי המחותן אכן יענה לי את האמת הברור). השיב הרה"ק מצאנו: 'אָה, אז דער מחותן פארלאנגט דעם אמת, וועלן מיר ענטפערן דעם אמת' (אָה, אם המחותן תובע את האמת, אכן נענה את האמת). שאלו הר"א: 'איר האט געזעהן מיינ טאט'ן בהקין?' (אתם ראייתם את אבי בהקין?), הודעו הרה"ק מצאנו ואמר: 'חס ושלום! מי אָנכי איך זאל זעהן א נשמה בהקין?' (ח"ו! מי אנכי שאראה נשמה בהקין?). טען הר"א ואמר לו: 'חסידים שמועס'ן אז איר האט געזעהן דעם טאט'ן בהקין' (חסידים משוחחים כי

לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'

פרנס השבוע \$1,200

זכות הדפסה \$500 **זכות הפצה \$180**

איר קענט איבערגעבן אייער נדבה 24 שעה אויפ'ן אויטאמאטישן סיסטעם

347.662.3229

קנדה: 778.200.8085 ארה"ק: 0765993813 **ענובלאנד:** 01293222207

אדער רופט די פאלגנדע נומבער, ווי אויך פאר גרעסערע זכותים: **347.628.6055**

איבער 8,000 גליוני 'דעהו'

ברענגט חיזוק און חיות רוחניות פאר טויזענטער בחורים און אינגעלייט וועכנטליך

איר ווילט זיכער האבן א חלק!

מגבית גליוני דעהו • וארא • בא • בשלח • לזכות את הרבים